

Geweld, melden of niet?

Scholen hebben steeds vaker te maken met geweld. Regelmatig halen grote incidenten de pers. Uit veiligheidsmonitoren, inspectieonderzoek en andere onderzoeken blijkt dat scholen te maken hebben met allerlei vormen van geweld. Veel scholen houden geweldsdelicten verborgen voor de omgeving omdat zij bang zijn voor de goede naam van de school. Hoe zit het precies met melding maken en aangifte doen van geweld en welke vormen van gedrag vallen eigenlijk onder de noemer 'geweld'? Centrum School en Veiligheid (CSV) maakt in dit informatieblad een overzicht.

Geweld op school

Minister Van Bijsterveldt (OCW) vestigde als staatssecretaris van onderwijs in haar beleidsbrieven 'Veiligheid' (2009/2007) de aandacht op het belang van aangiftebeleid, maar stelde aangifte niet verplicht. De Inspectie liet al eerder weten dat er onvoldoende zicht is op de omvang en de ernst van agressie en geweld op scholen. Zij pleit daarom voor meer openheid op de scholen over geweldsdelicten. In het schooljaar 201-2012 worden scholen wel verplicht incidenten te registreren. Maar wanneer is er een verplichting tot melding van geweld? Op dit moment geldt in het onderwijs **wel** een meld- of aangifteplicht bij seksueel geweld maar **niet** bij fysiek of psychisch geweld.

Vormen van geweld

Er bestaat geen algemeen aanvaarde omschrijving voor geweld. CSV kiest voor een ruime definitie van geweld, waarin het standpunt van het slachtoffer het uitgangspunt vormt.

"Geweld is elke handeling of dreiging daarmee die het zelfbeschikkingsrecht en de lichamelijke en/of psychische integriteit van anderen aantast. Het geweld kan actief (iemand iets aandoen) of passief (iemand de noodzakelijke aandacht, zorg, et cetera ontzeggen) zijn."

Geweld kan diverse vormen aannemen:

- **Fysiek geweld**
Acties gericht tegen de lichamelijke integriteit: slaan, stompen, schoppen.
Fysiek geweld wordt het makkelijkst herkend omdat de gevolgen meestal duidelijk zichtbaar zijn in lichamelijke kwetsuren.
- **Psychisch geweld**
Psychisch geweld is een vorm van geweld die het meest verborgen kan blijven voor de omgeving. Pesten, negeren, buitensluiten zijn niet zo zichtbaar als bijvoorbeeld een blauw oog. Psychisch geweld kan zowel verbaal als non-verbaal zijn.
- **Seksueel geweld**
Seksueel geweld houdt ongewenste intimiteiten en seksueel misbruik in. Ongewenste intimiteiten kunnen zowel verbaal als non-verbaal zijn; ook schennis van de eerbaarheid valt hieronder. Seksueel misbruik is ontucht, aanranding en verkrachting.

Meld- en aangifteplicht

Seksueel geweld

Sinds 1999 geldt voor schoolbesturen een aangifteplicht bij een (vermeend) zedendelict van een personeelslid van de onderwijsinstelling ten opzichte van een minderjarige leerling. Personeel heeft in dit geval een meldingsplicht bij het bevoegd gezag.

Als personeels- en directielid van een onderwijsinstelling bent u dus **meldplichtig** op basis van de Onderwijswet (*Wet bestrijding seksueel misbruik en seksuele intimidatie in het onderwijs 1999*). Een personeelslid doet van zijn/haar vermoeden melding bij het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag overlegt met de vertrouwensinspectie en doet vervolgens (mogelijk) aangifte bij politie/justitie.

Meer informatie over seksueel geweld en de onderwijswetgeving inzake *Meld- en aangifteplicht* vindt u op www.ppsi.nl in **Meld- en aangifteplicht**.

Melding bij onderwijsinspectie

Fysiek en psychisch geweld

Met de wijziging op de **Wet op het onderwijstoezicht** (WOT) kunnen niet alleen incidenten inzake seksuele intimidatie en seksueel misbruik, maar ook fysiek en psychisch geweld worden gemeld bij de vertrouwensinspectie. In 2004/2005 is daar nog 'extremisme' bij gekomen. Een vertrouwensinspecteur kan de schoolleiding begeleiden/adviseren in een adequate aanpak van het gesignaleerde geweld.

Aangifte bij politie

Minister Van Bijsterveldt heeft als staatssecretaris van onderwijs in het kader van de campagne '**Veilige publieke taak**' de aanpak van agressie en geweld tegen onderwijspersoneel tot een speerpunt van haar schoolveiligheidsbeleid gemaakt. Een van de aanbevelingen die zij deed is dat onderwijspersoneel of een school die slachtoffer is van agressie en geweld aangifte bij de politie moet doen. Aangifte wordt gedaan door het slachtoffer, maar in principe kan iedereen die kennis draagt van een strafbaar feit daarvan aangifte doen. Aangifte is dus niet verplicht.

Meer informatie over aangifte en agressie tegen onderwijspersoneel vindt u in het CSV-informatieblad **Aangifte na agressie tegen onderwijspersoneel**.

Een slachtoffer kan zelf aangifte doen bij politie in geval van strafbare feiten, zoals bij:

- openbare schennis van de goede zeden;
- ontucht;
- aanranding;
- verkrachting;
- cyberstalking (psychisch geweld);
- bedreiging;
- stalken (psychisch geweld);
- e-mail- en internetpesterijen (psychisch geweld/pesten);
- mishandeling (fysiek geweld);
- vernieling;
- discriminatie;
- racisme.

Melding bij politie als strategie

Wanneer het slachtoffer (of ouder) geen aangifte doet kan vanuit de school ook een melding worden gemaakt van strafbare feiten. Dit is geen meldplicht, maar een mogelijkheid om een zaak te laten vastleggen, met als doel, dat bij een volgend gemeld incident de betrokkene 'uit de computer rolt'. Een dergelijke herhaling van strafbare feiten kan vanuit de politie aanleiding zijn om toch een onderzoek in te stellen.

Incidentenregistratie op school

Het Ministerie van OCW start in het schooljaar 2012-2013 met de invoering van een verplichte registratie van incidenten. Zaken die in ieder geval moeten worden geregistreerd, zijn:

- bedreigingen;
- fysiek geweld dat letsel tot gevolg heeft;
- fysiek geweld waarbij wapens gebruikt zijn;
- wapenbezit;
- seksueel misbruik;
- grove pesterijen;
- discriminatie (onder meer naar ras, geslacht en homodiscriminatie).

Meer informatie over registratie van incidenten vindt u in het CSV-informatieblad **Metten is weten - Incidentenregistratie en veiligheidsbeleid**.

Geweld melden of niet, een routeoverzicht

Het schema *Route bij melden van geweld* op de volgende pagina kan een leidraad zijn voor scholen voor een te volgen route.

Route bij melden van geweld

FYSIEK GEWELD	PSYCHISCH GEWELD	(HOMO)SEKSUELE INTIMIDATIE	SEKSUEEL MISBRUIK BINNEN/IN SAMENHANG MET DE SCHOOLSITUATIE
Geen meld <i>plicht</i> , wel incidentenregistratie	Geen meld <i>plicht</i> , wel incidentenregistratie	Geen meld <i>plicht</i> , wel incidentenregistratie	Meld- en aangifteverplichting conform de Onderwijswetten
Personeel/leerlingen Melden in verband met opvang/incidentenregistratie/aanpak bij vertrouwens(contact)-persoon/veiligheidscoördinator/schoolleiding	Personeel/leerlingen Melden in verband met opvang/incidentenregistratie/aanpak bij vertrouwens(contact)-persoon/veiligheidscoördinator/schoolleiding	Personeel/leerlingen Melden in verband met opvang/incidentenregistratie/aanpak bij vertrouwens(contact)-persoon/veiligheidscoördinator/schoolleiding	Personeel/leerlingen Melden vermoeden bij bevoegd gezag/bestuur
Contact/Vertrouwenspersoon Opvang klager/slachtoffer	Contact/Vertrouwenspersoon Opvang klager/slachtoffer	Contact/Vertrouwenspersoon Opvang klager/slachtoffer	Contact/Vertrouwenspersoon Opvang klager/slachtoffer, meldplicht voor de interne vertrouwenspersoon bij bestuur <i>(niet voor externe vp!)</i>
Directie Sancties tegen aangeklaagde(n)/dader(s)	Directie Sancties tegen aangeklaagde(n)/dader(s)	Directie Sancties tegen aangeklaagde(n)/dader(s)	Directie Melden door directie bij bestuur
Bestuur Beleidsvorming en maatregelen gericht op het vergroten van de schoolveiligheid	Bestuur Beleidsvorming en maatregelen gericht op het vergroten van de schoolveiligheid	Bestuur Beleidsvorming en maatregelen gericht op het vergroten van de schoolveiligheid	Bestuur Bestuur besluit na overleg met de vertrouwensinspecteur tot het al dan niet aangifte doen bij de officier van justitie
Vertrouwensinspectie Inschakelen voor advies adequate aanpak	Vertrouwensinspectie Inschakelen voor advies adequate aanpak	Vertrouwensinspectie Inschakelen voor advies adequate aanpak	Vertrouwensinspectie Voert verplicht overleg met bestuur inzake aangifte ja/nee
Politie/officier van justitie <i>Bij strafbare feiten:</i> Aangifte door slachtoffer Melding maken vanuit de school bij politie/officier van justitie	Politie/officier van justitie <i>Bij strafbare feiten:</i> Aangifte door slachtoffer Melding maken vanuit de school bij politie/officier van justitie	Politie/officier van justitie <i>Bij strafbare feiten:</i> Aangifte door slachtoffer Melding maken vanuit de school bij politie/officier van justitie	Politie/officier van justitie <i>Bij strafbare feiten:</i> Aangifte door slachtoffer Verplichte aangifte door bestuur bij politie/officier van justitie